

مقدمه مترجمان

آموزش و یادگیری از فعالیتهای اصلی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی است که یا در محیطهای رسمی و کلاسهای درس (آموزش حضوری) و یا با آموزشهای غیررسمی نظیر آموزشهای از راه دور و آموزشهای فناوری محور (آموزش غیرحضوری) صورت می گیرد. در حالت دوم، تعاملات دانشجو با محتوا، دانشجویان دیگر، استادان و منابع آموزشی از طریق به کارگیری فناوریهای گوناگون تحقق می پذیرد. این کتاب نقش فناوریها را در هر دو نوع آموزش تبیین می کند.

دومین ویژگی این کتاب، ارائه مجموعه ای از مباحث تکنولوژی آموزشی در سه بعد: سخت افزاری، نرم افزاری و حل مسئله است. در بخش سخت افزاری، پس از مقدمه ای کوتاه درباره ظهور فناوریهای جدید و تغییرات پیش آمده در وظایف دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی، نقش رسانه ها و فناوریها و الگوهای انتخاب رسانه در هر یک از آموزشهای حضوری و غیرحضوری مورد بررسی قرار می گیرد. در بخش نرم افزاری، با معرفی تئوریهای یادگیری (رفتارگرایی، شناخت گرایی، ساخت گرایی و ساخت گرایی اجتماعی)، نقش و کاربرد فناوری در هر یک از این دیدگاهها بررسی می شود و مزایا و معایب دو الگوی طراحی آموزشی (رویکرد مبتنی بر سیستمها و رویکرد انعطاف پذیر) با ارائه مثالهایی در هر دو محیط آموزشی (حضوری و غیرحضوری) به بحث گذاشته می شود. در بخش حل مسئله نیز، به نقش فناوریها در حل مسائل آموزشی (بازماندگان از تحصیل، دانشجویان نیمه وقت، توسعه روزافزون دانش، ناتوانی کلاسهای حضوری برای پوشش حجم مطالب و نیاز به آموزش مادام العمر) اشاره می شود.

سومین ویژگی این کتاب، ارائه مثالهایی کاربردی است که به چگونگی بازسازی فضاهای آموزشی (حضوری و غیرحضوری) می‌پردازد و در این میان، نکات بسیار مهم و کاربردی را برای مسئولان و دست‌اندرکاران دانشگاهها، مراکز آموزش عالی و استادان بیان می‌کند و مسیر بنای آموزش و تدریس را با استفاده از فناوریهای جدید روشن و آسان می‌سازد. به علاوه، دانشجو را یادگیرنده‌ای فعال، اجتماعی و کاوشگر در نظر می‌گیرد که وظیفه‌ی استاد، راهنمایی او در مسیر تولید دانش است.

ویژگی چهارم، معرفی سایتها و منابع اطلاعاتی روزآمد و مرتبطی است که اطلاعات غنی را برای دانشجویان در زمینه‌های مختلف تکنولوژی آموزشی فراهم می‌کند.

پنجمین ویژگی، طرح مسائل مرتبط با فناوری آموزشی در مؤسسات آموزش عالی و دانشگاهها است که خصوصاً بر نقش تکنولوژیستهای آموزشی در برنامه‌ریزی و تولید محتوا برای آموزش حضوری و غیرحضوری تأکید می‌کند. این کتاب حاوی مطالب ارزشمندی است که به دانشجویان رشته تکنولوژی آموزشی، استادان و دانشجویان دانشگاه پیام نور، دانشجویان و استادان رشته‌های علوم تربیتی و روان‌شناسی و همه افراد فعال در زمینه آموزش الکترونیکی یا مجازی توصیه می‌شود.

در پایان، از آقای مجید عبدالهی، دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی آموزش از راه دور دانشگاه پیام نور که در ویرایش علمی برخی از فصلهای کتاب با مترجمان همکاری کردند و نیز، سرکار خانم زهره آفاکتیری، کارشناس ارشد رشته تکنولوژی آموزشی که در ویرایش ادبی کتاب مشارکت داشتند تشکر و قدردانی می‌کنیم. همچنین، از دانشجویان کارشناسی رشته تکنولوژی آموزشی که در ویرایش این کتاب همکاری کردند سپاسگزاریم.

از خانواده‌های عزیز و گرامی مان تشکر و قدردانی می‌کنیم که با مهربانی و شکیبایی بی‌دریغشان ما را در ترجمه این کتاب یاری رساندند.

از دست‌اندرکاران و مسئولان سازمان سمت، به ویژه ریاست محترم سازمان، جناب آقای دکتر احمد احمدی و کارشناس گروه علوم تربیتی، سرکار خانم زهرا گودرزی که زمینه چاپ و نشر این کتاب را مهیا کردند کمال تشکر و قدردانی را داریم.

با نهایت تلاش و کوشش مترجمان برای ترجمه متون انگلیسی به فارسی، اما حاصل کار خالی از اشکال نیست، لذا از کلیه استادان و صاحب‌نظران محترم و دانشجویان گرامی خواهشمندیم هر گونه اشکال علمی یا ویرایشی را با پستهای الکترونیکی زیر، اعلام کنند تا انشاءالله در چاپهای بعدی اعمال شود.

بی بی عشرت زمانی

bzamani@edu.ui.ac.ir

سید امین عظیمی

a.azimi@edus.ui.ac.ir

تابستان ۱۳۸۷

پیشگفتار مؤلفان

برای کمک به استادان دانشگاه تلاشهای بسیاری شده است. گری پول^۱، در توسعه مهارتهای حرفه‌ای و به‌خصوص در آموزش حضوری (سنتی) و تونی بیتز^۲ در توسعه درسها و برنامه‌های آموزش از راه دور به مریمان و استادان تحقیقاتی را ارائه کرده‌اند. (به گفته مؤلفان) اغلب اولین درخواست شرکت کنندگان دوره‌ها این بود، «می‌خواهم یاد بگیرم که چگونه درس را روی وب بگذارم» یا «در برنامه‌نویسی وب به کمک نیاز دارم» یا «به کمک مالی نیاز دارم تا با همکاری دانشجوی کارشناسی ارشد وب‌سایتم را ایجاد کنم».

در صورتی که پاسخ فناوری است، پس سؤال کدام است؟

همه درخواستها معقول هستند، اما کمتر سؤال می‌شود که «چگونه کاربرد فناوری در بهبود تدریس به من کمک می‌کند؟» یا «بهترین شیوه تدریس موضوع درسی به دانشجویان نیمه‌وقت کدام است؟ همان‌طور که جک ویلسون^۳، رئیس آموزش از راه دور دانشگاه مس^۴، در مقاله اخیرش نوشت: «هدف خدمت‌رسانی به دانشجویان است و نه به کارگیری فناوری. قبل از هر چیز بهتر است بدانید که طراحی تجربیات آموزشی براساس به کارگیری آخرین فناوری، کاری نابخردانه است. زیرا ممکن نیست با سرعت تغییر فناوری همگام شوید. تناقض در زمینه ارتقای آموزش با فناوری این است که تغییرات فناوری بسیار سریع اتفاق می‌افتد در حالی که بروز

1. Gary Poole
2. Tony Bates
3. Jack Wilson
4. Mass

تغییرات انسانی بسیار کند و آهسته است. برای مسئولان اجرایی یادگیری الکترونیکی، معقولانه آن است که از دانشجویان آغاز کنند. هرچند این کار در شروع، پیشروی نسبتاً آهسته‌ای به سوی اهداف است. اما در ادامه، با تمرین در به کارگیری سریع فناوریهای دائماً در حال تغییر، می‌توان به گسترش فناوری برای دستیابی به مجموعه‌ای از اهداف منسجم و از قبل تعیین شده پرداخت» (ویلسون، ۲۰۰۲).

بر این باوریم که حتی ضروری است در این رویکرد اصول گراتر باشیم، یعنی باید با فرایند یادگیری شروع کنیم که نسبت به ویژگیهای شخصیتی دانشجویان، ثبات بیشتری از خود نشان می‌دهد. در چند جای این کتاب بحث می‌کنیم که یادگیری با کمک فناوری اساساً متفاوت با یادگیری کلاسی (سنتی) است، اما معتقدیم که فهم هر دو نوع یادگیری و نیز درک ماهیت فناوری برای کاربرد مناسب آن امری ضروری است. همچنین، با جک ویلسون هم عقیده‌ایم که نیازهای دانشجویان و نیز نگرش [استادان] به موضوع درسی باید تدریس را هدایت کنند نه فناوری. فناوری ابزاری است برای رسیدن به هدف، نه خود هدف.

هدف

هدف از این کتاب، ارائه نتایج پیشرفتهای اجتماعی و فناورانه جدید در درون و برون مؤسسه علمی است. این موضوع را بررسی می‌کنیم که چگونه این عوامل می‌توانند بر یاددهی و یادگیری در آموزش عالی تأثیر بگذارند و چگونه استفاده از اشکال جدید فناوری آموزشی ممکن است به این فرایند کمک کند و یا مانع آن شود.

مخصوصاً:

- به توصیف فشارهای اجتماعی، اقتصادی و سیاسی اشاره می‌کنیم که سبب تغییرات مؤسسات علمی می‌شود.
- چگونگی تأثیر فناوریهای جدید، به خصوص اینترنت را بر یاددهی و یادگیری در آموزش عالی بررسی خواهیم کرد.

- ارتباط دانش، یادگیری، یاددهی و ماهیت رسانه را توضیح می‌دهیم. این ارتباط، چگونگی به کارگیری فناوری برای یاددهی و یادگیری را نشان می‌دهد.
 - بر مبنای نتایج تحقیقات و بهترین اعمال صورت گرفته، شیوه‌هایی را برای انتخاب و یکپارچه‌سازی مؤثر فناوری در تدریس آموزش عالی پیشنهاد می‌دهیم.
 - راهنمایی برای تولید و ارائه بهتر دروس با فناوری الکترونیکی تهیه می‌کنیم.
 - ساختارهای فنی و سازمانی لازم برای پشتیبانی از مربیانی که فناوری را در تدریس آموزش عالی به کار می‌برند، توصیف می‌کنیم.
 - پیشرفتهای آتی فناوری را همراه با تأثیرگذاری آنها بر طراحی و ارائه تدریس بررسی خواهیم کرد.
 - مزایا و محدودیتهای تدریس و یادگیری فناوری محور را در آموزش عالی مرور می‌کنیم و برخی از نکات کلیدی آن را به بحث می‌گذاریم.
- آنچه در این کتاب هدف نیست عبارت‌اند از:
- چگونگی طراحی صفحه وب
 - چگونگی ارائه مطالب با پاورپوینت
 - چگونگی استفاده از وب‌سی‌تی و بلک‌بورد
 - ارائه میلیونها دلیل که چرا باید یا نباید از فناوریهای موجود برای تدریس استفاده کرد.

تئوری و عمل

زمانی که نگارش این کتاب را آغاز کردیم، متوجه شدیم کتابهای زیادی درباره ارتباط فناوری با اصول اساسی تدریس وجود ندارد. در صورتی که کتابهای بسیاری درباره چگونگی طراحی دروس وب یا حتی تدریس در دانشگاهها و دانشکدهها وجود دارد. از طرفی دیگر، درباره بهترین موقع استفاده از تدریس رودرو (حضور) و آموزش مجازی یا استفاده از ویدئو تحقیقات کمی وجود دارد. در مورد بهترین شیوه ترکیب تدریس حضوری با یادگیری فناوری محور، (تعداد منابع)

حتی از این هم کمتر بود. روان‌شناسی مانند کورت لوین معتقد است: «هیچ چیزی عملی‌تر از داشتن تئوری خوب نیست.» از این رو، مدرسان به مبنای مستحکم نظری نیاز دارند تا بتوانند تصمیمات عملی مناسبی در ارتباط با فناوری اتخاذ کنند.

با نظر ویلسون نیز موافقیم که هیچ نشانه‌ای از کاهش سرعت تغییر فناوری وجود ندارد. عجیب نیست که در پایان این دهه، یادگیری بر-خط، غیرهم‌زمان و متن‌محور فقط جزء کوچکی از زیرمجموعه روشهای تدریس با فناوری بوده یا ناپدید شده باشد. همگام با تغییرات سریع فناوری و افزایش وحدت و یکپارچگی میان تدریس حضوری با تدریس بر-خط، بسیار مهم است که همه استادان دانشگاهها اصول بنیادی فرایندهای آموزش را هنگام تصمیم‌گیری در مورد استفاده از فناوری برای تدریس بدانند. متأسفانه، اخذ مدرک دکتری در بسیاری از مؤسسات آموزش عالی فقط منحصر به پژوهش است نه یادگرفتن روش تدریس. از این رو، هیچ نیازی نیست که استادان درباره یاددهی و یادگیری، آموزش تخصصی دیده باشند. در این کتاب سعی می‌کنیم تا حداقل به گوشه‌ای از این مشکل اشاره کنیم.

چه کسانی باید این کتاب را بخوانند؟

هر چند، این کتاب برای استادان جوانی که به تازگی تدریس را در آموزش عالی شروع کرده‌اند بسیار مناسب است، اما برای استادان با تجربه دانشگاهها و دانشکدهها نیز ارزشمند خواهد بود. زیرا در این کتاب سعی شده است تا اصول بنیادی آموزش با تصمیم‌گیری درباره انتخاب و استفاده از فناوری مناسب (که همه استادان دانشگاهها با آن مواجه هستند) مرتبط باشد. مطالعه این کتاب به رؤسای دانشکدهها نیز توصیه می‌شود، کسانی که امروزه چالش‌برانگیزترین شغل را در آموزش عالی دارند. همچنین، این کتاب برای برنامه‌ریزی و مدیریت تدریس ارزشمند خواهد بود.

کتاب درباره چیست؟

فصل اول تا چهارم، درباره مبانی نظری است. در فصل اول، فشارهای وارد بر

مؤسسات علمی پیشرفته و به‌ویژه چالشی که دانشگاهها در به‌کارگیری فناوری با آن مواجه هستند و در ادامه، مسائل و مشکلات یادگیری با فناوری بررسی می‌شود. در این فصل ساختار کتاب نیز مشخص می‌گردد.

در فصل دوم، برخی از موضوعات اساسی درباره آموزش و یادگیری بررسی می‌شود. در این فصل شرح داده می‌شود که چگونه تدریس با درک ضمنی یا صریح از نحوه یادگیری دانشجویان هدایت می‌شود. گرچه، هر دو نویسنده پیش‌فرضهایی درباره بهترین شیوه‌های تدریس داشته‌اند، اما به تنوع و اختلاف موجود در رویکردهای تدریس و یادگیری اذعان داشتند و آن را ستایش کردند. با وجود این، همان‌طور که در فصلهای بعدی گفته می‌شود، این عقاید و ارزشهای بنیادی اهمیت زیادی برای انتخاب و کاربرد فناوری در تدریس دارند.

فصلهای سوم و چهارم، بر ماهیت رسانه و فناوری متمرکز شده و چند موضوع اصلی بررسی می‌شود. برای مثال، در فصل سوم، درباره تفاوت میان رسانه و فناوری و همچنین، تفاوت و تشابه یادگیری حضوری و یادگیری با فناوری بحث می‌شود. از طرفی دیگر، ضمن بررسی موانع کاربرد فناوری در علم (موانع فلسفی و عملی)، شیوه طبقه‌بندی فناوریها بر اساس خصوصیات مرتبط با تدریس نیز ارائه می‌شود.

بر اساس ملاکهای کلیدی در انتخاب فناوریهای مناسب برای تدریس در آموزش عالی، الگوی تصمیم‌گیری (SECTIONS) معرفی می‌شود. با بررسی ملاکهای این الگو، نشان می‌دهیم که چگونه می‌توان از آن برای انتخاب و کاربرد فناوری بر اساس ویژگیهای رسانه‌ها و فناوریهای مختلف استفاده کرد.

در فصل پنجم، به تدریج از مباحث نظری به مباحث عملی حرکت می‌کنیم. و نشان می‌دهیم که تاکنون چگونه از فناوری برای تدریس در آموزش عالی استفاده شده و چگونه تدریس حول کاربرد فناوری سازمان یافته است. سپس، کاربرد فناوری برای توسعه تدریس در کلاس و نیز شیوه‌های جایگزین برای سازماندهی این نوع تدریس را تحقیق و بررسی می‌کنیم. همچنین، به کاهش نقش تدریس

حضوری (اما نه حذف) هنگام ترکیب با یادگیری بر- خط نگاهی می‌اندازیم و سپس درباره تدریس [کاملاً] از راه دور بحث می‌کنیم.

فصل ششم، به برنامه‌ریزی دوره‌ها یا درسها توجه دارد. از آنجایی که باید بینشی واضح و مشترک درباره بهترین شیوه تدریس و به کارگیری فناوری در آن وجود داشته باشد، رویکردهای متفاوت برنامه‌ریزی دوره را بررسی و چهار الگو برای تولید آنها معرفی می‌کنیم. این فصل با توصیفی از رویکرد ساخت‌گرایانه در برنامه‌ریزی و طراحی دوره خاتمه می‌یابد.

در فصل هفتم، به جزئیات طراحی دوره پرداخته می‌شود و نشان می‌دهیم چگونه طراحی دوره باید با برخی از مباحث نظری که در فصلهای قبلی مطرح شد هدایت شود. برای طراحی دوره، رویکرد مبتنی بر سیستمها و رویکرد ساخت‌گرا را بررسی می‌کنیم. همچنین مسائل عملی که دانشجو با آن مواجه می‌شود را مرور و درباره کار اضافی استادان بحث می‌کنیم.

فصل هشتم، در مورد موضوعات توسعه دوره مانند؛ طرحهای تولید، الگوها، تولید رسانه، جاری‌سازی داده‌ها، رعایت حق مؤلف، فعالیتهای دانشجو، نگهداری دوره و ارزشیابی بحث می‌کند. در سراسر کتاب، همواره بر ارتباط بین نظریه‌های یادگیری و تصمیمات برای توسعه و گسترش دروس تأکید می‌شود.

در فصل نهم، با موضوعات عملی سر و کار داریم که هنگام عدم حضور تمام‌وقت دانشجویان در دانشگاه اتفاق می‌افتد. سامانه‌های اداری مناسب و روشهای مفید را برای اداره امور دانشجویانی ارائه می‌دهیم که در دانشگاه حضور ندارند. درباره سازماندهی کلاسهای بر- خط، آشناسازی دانشجو [با شیوه‌ها و مقررات دانشگاه] و ضوابط اخلاقی بر- خط بحث می‌کنیم و نرم‌افزاری را معرفی می‌کنیم که در عین فراهم کردن امنیت و محرمانه بودن اطلاعات برای دانشجویان، بحث علمی را بین آنها آسان می‌کند. همچنین، بر تعامل استاد و دانشجویان هنگامی که بر- خط هستند تمرکز می‌کنیم. ماهیت مباحث و گفتمان علمی (که باید تعیین‌کننده نقش استادان و دانشجویان در آموزش باشد) را بررسی می‌کنیم. همراه با تحلیل

گفتمان علمی، مسائل عملی درباره انتخاب عناوین مناسب برای بحث، ترغیب و تشویق مشارکت یادگیرندگان، توسعه یادگیری مشارکتی و نظارت بر پیشرفت درسی یادگیرندگان به شیوه بر-خط را نیز بررسی می‌کنیم. درباره برخی از مسائل فرهنگی و معرفت‌شناسی که هنگام حضور دانشجویانی از کشورها یا فرهنگهای مختلف در جلسات بحث و گفتگو پیش می‌آید، بحثی را مطرح می‌کنیم و سرانجام این فصل را با راهنمایی‌هایی درباره کنترل قلب و کلاهبرداری بر-خط به پایان می‌رسانیم.

فصل دهم، تغییر و ثبات در تدریس با فناوری (به ویژه تأثیر پیشرفتهای جدید فناوری در طراحی و ارائه دوره‌ها) را بررسی می‌کند. در نهایت با بررسی موضوعاتی که در سراسر کتاب تکرار می‌شود (مانند کار اضافی، منابع و پشتیبانی مؤسسه‌ای، تفاوت‌های میان تدریس حضوری و تدریس با فناوری و شیوه‌های متناسب با کارآموزی و پیشرفت حرفه‌ای استادان در تدریس با فناوری) به نتیجه‌گیری می‌پردازیم. در پایان بیشتر فصلها سؤالاتی وجود دارد که می‌تواند از مریبان پرسیده شود و با توجه به زمینه و شرایط موجود در مؤسساتشان پاسخ داده شود.

تشکر و قدردانی

همان‌طور که در فصل نهم توضیح خواهیم داد، در هر شکلی از نوشتار، نویسنده مسیری بین اصالت و کپی‌برداری طی می‌کند که در این کتاب نیز صحت دارد. زیرا به تجربیات همکارانمان، به‌خصوص در دانشگاه بریتیش کلمبیا و سایر همکاران در دانشگاههای دیگر استناد کردیم. گرچه، هر دو نقش راهنمای استادان را برعهده داریم، اما بر این باوریم که بهترین عقاید درباره چگونگی تدریس را استادانی دارند که درک عمیقی از موضوع درسی داشته باشند. نقش ما کمک به همکارانمان بود تا توانمندیهای فناوری را در تدریستان ببینند، اما آزمون واقعی برای تدریس خوب، توانایی استاد در روشن‌سازی و به چالش کشیدن دانشجویان است که این کار از متخصص موضوع بر می‌آید.

مخصوصاً، از دانشکده شیمی دانشگاه بریتیش کلمبیا تشکر می‌کنیم که مبانی الگوی روش ترکیبی را برای پشتیبانی از کارهای آزمایشگاهی دانشجویان سال اول فراهم کرد تا به عنوان یک نمونه از آن استفاده کنیم. همچنین، از کار جانتان ویزنهال^۱ در دانشگاه بریتیش کلمبیا، برای سازماندهی دوباره درس انگلیسی ۱۱۱ به روش ترکیبی تشکر می‌کنیم، این درس قبلاً با سخنرانی در کلاسی بزرگ برگزار می‌شد. از کارهای نیام کلی و الیزابت بریس^۲ در درس پاتولوژی ۴۱۷ به عنوان الگویی برای یادگیری مسئله‌محور روی وب استفاده شد. همچنین، تحت تأثیر عمیق سامانه خبره Quest قرار گرفتیم که توسط مؤسسه تحقیقات رشد پایدار دانشگاه بریتیش کلمبیا ساخته شده بود و از جیمز تانسی^۳ برای کمکش صمیمانه تشکر می‌کنیم.

از مارک بولن^۴ و دایان جینز^۵ در واحد آموزش از راه دور و فناوری، برای به کارگیری شیوه برنامه‌ریزی و طراحی درس ADED ۵۰۱ مربوط به مسائل اجتماعی در یادگیری توزیعی فناوری محور تشکر می‌شود. همچنین، از همکاری راجر بوشیر^۶ به عنوان نمونه‌ای از استادان مدرن بر-خط دانشکده علوم تربیتی دانشگاه بریتیش کلمبیا قدردانی می‌شود (گرچه، او بیشتر پیرو پست‌مدرنیسم است تا مدرنیسم). از جف میلر^۷، در واحد فناوری و آموزش از راه دور دانشگاه بریتیش کلمبیا، برای کمک بسیارش در حل مسائل فناورانه به خصوص در ارتباط با اشیاء یادگیری و سامانه‌های خبره، و همچنین از همکاران و دوستانمان در دانشگاه فلوریدای مرکزی برای فراهم کردن امکان دسترسی به تحقیقات و تجاریشان در تدریس وب‌محور قدردانی می‌شود.

از همکاری و هم‌فکری همکارانمان در کمیته علمی دانشگاه بریتیش کلمبیا به خصوص رئیس کمیته، نیل گوپی^۸، تشکر می‌کنیم. همچنین، از همکارانمان در

-
1. Jonathan Wisenthal
 2. Niamh Kelly & Elisabeth Bryce
 3. James Tansey
 4. Mark Bullen
 5. Diane Janes
 6. Roger Boshier
 7. Jeff Miller
 8. Neil Guppy

DE&T و TAG دانشگاه بریتیش کلمبیا تشکر می‌شود زیرا بر کارمان تأثیر داشته‌اند. مخصوصاً از سیندی اندرهیل^۱، دایان جینز، مارک بولن و آلن دری^۲ از DE&T و شیبائو گوو^۳ از TAG برای جمع‌آوری داده‌ها، ارائه کمک‌های فنی و بازخورد تشکر می‌کنیم. به علاوه، از دانشجویان واحد یادگیری توزیعی فناوری محور در دانشگاه بریتیش کلمبیا، کسانی که نه تنها بازخوردهای ارزشمندی در تدریس بر-خط فراهم کردند، بلکه انتقادهای بسیار خوبی از روش‌شناسی ارائه دادند.

از انتشارات روت‌لج^۴ تشکر می‌کنیم برای مجوز استفاده از مطالبی که قبلاً در مجله فناوری، یادگیری باز و آموزش از راه دور (بیتز، ۱۹۹۵) چاپ کرده بودند.

از ویراستاران؛ جوسی-باس^۵، دیوید برایت‌من^۶، ملیسا کرک^۷ و ارزشیابان خارجی که بازخوردهای با ارزشی را دربارهٔ یادداشتهای اولیه ارائه دادند تشکر می‌کنیم. در هر صورت، همیشه مسئولیت نسخهٔ نهایی فقط با نویسندگان است.

سرانجام، از سایت گوگل^۸ تشکر و قدردانی می‌کنیم. گوگل یکی از موتورهای جستجوی اینترنتی است که امکان تحقیقات لازم برای این کتاب را بسیار آسان و سریع فراهم کرده است. برای مثال، ریکاردوس آنجلیس^۹ کسی بود که قانون و الهیات را در سال ۱۳۴۹ در بولونا تدریس می‌کرد و گوگل کمتر از ده دقیقه در شناسایی او به ما کمک کرد.

سخن آخر

امیدواریم که این کتاب برای استادان دانشگاهها و دانشکده‌ها مفید باشد. منتظر نظراتان هستیم تا از آن در ویرایش بعدی کتاب استفاده کنیم. به دلیل اینکه

-
1. Cindy Underhill
 2. Alan Doree
 3. Shibao Guo
 4. Routledge Press
 5. Jossey-Bass
 6. David Brightman
 7. Melissa Kirk
 8. Google site
 9. Ricardus Angelicus

آدرسهای اینترنتی از بین می‌روند و تغییرات فناوری بسیار سریع است، برای این کتاب یک وبسایت تشکیل شده (batesandpoole.ubc.ca) تا با تغییرات پیش آمده در طول زمان (بین ویرایشهای متوالی کتاب) منطبق باشیم. وبسایت دارای سالن بحث و گفتگو دربارهٔ مسائل کتاب است. لطفاً به ما ملحق شوید.

فناوری، فرصتها و چالشهای بسیاری را برای تدریس در آموزش عالی ایجاد می‌کند. مایلیم تا گفته‌هایتان را بشنویم و از شما یاد بگیریم، به طوری که همه بتوانیم به سوی «معلم خوب شدن» گام برداریم.

ونکور، بریتیش کلمبیا، کانادا

جولای ۲۰۰۳

آی. دبلیو. (تونی) بیتز

tony.bates@ubc.ca

گاری پول

gary.poole@ubc.ca